

en te beheerschen. Ik stel het boven Mancini's zieke meisje uit het Museum-Mesdag.

In 1924 schilderde hij een Aanbidding der Herders (thans in het Gemeente-Museum te 's Gravenhage) en in hetzelfde jaar een Heilig Avondmaal dat tot de verzameling van het Stedelijk Museum te Amsterdam behoort en dat — met eenige muurschilderingen van den laatsten tijd — tot dusverre tot zijn krachtigste religieuze werk mag worden gerekend. Ook dit Avondmaal toont een zeer oorspronkelijke opvatting. Wiegman laat ons niet het traditioneele beeld zien van de apostelen aan de lange tafel, maar hij groepeerd zijn apostelfiguren zittend en staand in een drom om Jezus heen achter en ter zijde van de tafel. Terwijl Jezus en de apostelen, die zich liefdevol om hem verdringen, alsof ze hem met hun lichaam willen beschermen, in een diepen glans van geheimzinnig licht zijn gezien, valt over Judas een donkere schaduw: zoo is hij aanwezig, doch niet opgenomen in deze laatste gemeenschap. Vóór Jezus vleit zich Johannes aan zijn borst, geloovig voor zich uitstarend. Al deze hoofden missen de individualiteit en de psychologische bijzonderheden, welke de sfeer van heiligheid en hoogere menselijkheid zouden vertroebelen. Zij hebben dat onpersoonlijk, algemeene, dat wij kennen uit de Byzantijnsche kunst, waarvoor Wiegman een zoo groote vereering heeft. Als ik tegen dit werk vol schoonheden een bezwaar heb, dan is het dat dit streven heeft geleid tot een, naar mijn meening, onschoon en onnoodig uiterste in de belangrijke figuur van Johannes, aan wiens hoofd het leven is ontnomen en die in een houterige verstarring meer een pop lijkt dan de mensch, die hij toch was.

Mij rest tenslotte te gewagen van Wiegman's jongsten en grootsten arbeid: de nu reeds befaamde groote muurschilderingen in de Rozenkranskerk te Amsterdam. Matthieu Wiegman's kunstenaarschap, opgestuwd en gelouterd door zijn diepe geloovigheid, heeft hier een werk geschapen, waarvoor ook de niet-Katholiek eerbiedige bewondering zal hebben, omdat het — om Wiegman's eigen woorden over Cézanne te gebruiken — zoo ongelooflijk eenvoudig is. Is het die simpelheid, zonder verrassende oplossingen, welke sommigen er toe heeft gebracht, ze conventioneel te noemen? Conventioneel nu, in den zin, welke dit woord heeft, zijn ze niet en als er één conventie in ligt, dan is het slechts deze: dat Wiegman hierin een traditie voortzet, welke sinds den aanvang der middeleeuwen uit de Kerkelijke Kunst gebannen was, de traditie der uiterste beperking en het streven om het religieus beeld te doen begrijpen door de eenvoudige geloovigen. Dit is geen kunst voor die intellectueelen en voor die aesthetici, die aan psychologische complicaties en abstracties te verslaafd zijn, dan dat zij zoo iets simpels kunnen waardeeren.

De vier muurschilderingen zijn aangebracht in den koepel van de